

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA — POLITICA

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNA

Director : C. G. DISSESCU

Prim-Redactor : SILIU RĂDULESCU

Consilier la Curtea de Apel din București

COSTUL ABONAMENTULUI
A SE VEDEA PE COPERTĂ

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

Moartea Regentului.

Noul Regent.

Eug. Petli. — *Iarăși despre avansările pe loc.*

Jurisprudența Română. — *Inalta Curte de Casație și Justiție, S. I.* — Indivisiune. — Comoștenitor. — Acțiune în revendicarea unui bun succesoral.

(Estera M. Wexler cu Vasile Petcu).

Casație, S. III. — Citațiune. — Acte de procedură. — Înmanare. — Calitatea primitivului actului.

(Casa Generală de Pensii cu Colonel Stavarache).

Curtea de Apel București, S. IV. — Vânzare. — Preț. — Contract consensual. — Impreviziune.

(Elena Varlam cu Gh. Târnoveanu).

Tribunalul Neamț, S. II. — Faliment. — Moratoriu antifalimantar și post-falimantar. — Creditori intervenienți.

Jurisprudența străină.

MOARTEA REGENTULUI

Implacabila moarte care răpi așa de repede și pe neașteptate pe regentul George Buzdugan, fu o lovitură de trăsnet care a cutremurat țara dela un capăt până la celalt.

Ridicat de pe scaunul cel mai înalt al magistraturii pentru a fi investit cu înalta funcțiune de regent al Coroanei, George Buzdugan era simbolul Legei și al Dreptății, temelia tronului și a regimului monarhic.

S'a zis că omul sfințește locul. Acesta e cazul marelui dispărut. El aducea în slujba demnității ce i s'a încredințat cele mai de seamă însușiri: o inteligență clară și prevăzătoare, un admirabil spirit juridic și vasta experiență a jurisconsultului versat în aplicarea legilor, un caracter nobil, integru și neșovăitor, un suflet și o inimă generoasă.

Acesta e regentul care a dispărut.

În aceste zile de doliu general un singur gând ne stăpânește și o singură speranță.

Fie ca în ceasul hotărâtor să triumfe simțul înțelepciunii și ca cel chemat să ocupe locul rămas gol în sfatul de trei al Regenței să întrunească sufraganele tuturor, asigurând liniștea țării și continuitatea înaltei instituțiuni care se resimte de pierderea ce a suferit.

NOUL REGENT

Corpurile Legiuitoare constituite în Adunare Națională pentru alegerea celui de al treilea regent în locul decedatului Gh. Buzdugan, a procedat Miercuri, 9 Octombrie, la îndeplinirea acestui act constituțional.

D-l C. Sărățeanu, consilier la Inalta Curte de Casație, întrunind majoritatea de trei pătrimi a voturilor exprimate, a fost proclamat ales.

Noul regent a prestat jurământul în fața Adunării, după care a preluat exercițiul prerogativelor sale constituționale.

IARAȘI DESPRE AVANSARILE PE LOC

Când pentru întâia dată regretatul Toma Stelian a înscris în Legea judecătorilor de ocoale principiul avansărilor pe loc, nu a făcut aceasta din considerație pentru persoana judecătorilor. El s'a gândit numai la justițiabili, voind să le asigure judecata unor oameni cu experiență îndelungată. Judecătorul odată obicinuit cu îndeplinirea îndatoririlor lui, trebuie să rămâie pe loc, pentru ca experiența câștigată să dea roadele ei în folosul populațiunii rurale, pe spetele căreia el a pășit primii lui pași.

Principiul acesta al avansărilor pe loc a avansat însă și el. Și-a zis legiuitorul în urmă, că și locuitorii orașelor, ca și cei dela țară, au nevoie de judecători de instrucție, de procurori destoinici și cu practică îndelungată. Iată dar deschisă puțința pentru acești magistrați de a avansa și ei pe loc.

Ca o dovadă că aceste avansări sunt înscrise în lege numai în interesul justițiabililor, este împrejurarea că ele nu au fost admise pentru toți magistrații. Căci nu putea legiuitorul să fie „pentru unii mumă și pentru alții ciumă“. Adică de ce atunci nu ar trebui să poată înainta pe loc și judecătorii de ședință, căci și pentru dânșii posibilitățile deși deschide drumul înainte în carieră, sunt tot atât de reduse, față cu puțințele locuri vacante de președinți, ca și pentru judecătorii de ocol, cei de instrucție și procurori?

În diferite ocazii am protestat contra acestor înaintări excepționale în grad, fiind pentru avansările mecanice ale tuturor magistraților în salariu.

Am arătat că ele depreciază posturile înalte ale magistraturei și sunt un *non sens* într-o organizare judecătorească cu mai multe grade de jurisdicție. Se ajunge astfel pe de o parte la destrămarea ierarhiei judecătorești, iar pe de altă parte ca judecătorii inferiori în grad să controleze lucrările celor cari le sunt superiori.

Dar unde aceste inconveniențe ating paroxismul, este atunci când magistrații astfel înaintați în grad, sunt trecuți judecători de ședință păstrându-și gradul dobândit la ocol, instrucție sau parchet.

Câte jigniri nu se ivesc, câte conflicte nu fierb zilnic în camerele de consiliu, între judecătorii aceluiași tribunal, care trebuie să fie egali în grad și cari totuși poartă etichete diferite!

Pe această cale greșită s'a mers însă atât de departe, încât am văzut la un moment dat un procuror de Curte trecut ca judecător de ședință, cu păstrarea gradului de consilier. Ultimul pas a fost deci făcut. Iată un consilier al Curții de apel din Ardeal, care *cu orice preț* vrea să treacă în București. Acolo însă nu este vacant decât un loc de supleant. Consilierul nostru îl va primi și vom avea astfel un supleant cu gradul de consilier. Este pur și simplu caraghioz.

Suntem hotărât în contra avansărilor pe loc. Titlurile goale servesc numai spre a cultiva vanitatea. Magistrații au nevoie, ca și ceilalți oameni, mai de grabă de ghetete bune decât de titluri zadarnice. Iată de ce susținem sporurile mecanice de salarii.

Dar dacă se permite unora să se îmbrace cu penă de păun, această favoare să fie îngăduită tuturor. *Judecătorii de ședință trebuie, în starea actuală a lucrurilor, să aibe și ei dreptul de a înainta pe loc.*

Dar pentru ca în carnavalul acesta de grade pe loc (?) să se poată discerne măcar magistrații aceluiași tribunal între dâșii, să li se brodeze pe mânecă gradele, cum se face la elevii școalelor secundare. Dacă e bal, bal să fie!

Lăsând gluma la o parte, rugăm pe d-l ministru de justiție să pună ordine în această privință. De-o camdată o comisiune să cerceteze toate cazurile în cari judecătorii de ocol, de instrucție, procurori, avansați pe loc, au *păcălit* în acelaș timp: legea, ministrul, justițiabilii și chiar pe colegii lor, deci pe toată lumea, trecând cu gradul dobândit pe loc în altă funcție. Aceștia și-au lăsat experiența câștigată de exemplu la instrucție, spre a trece judecători de ședință fără nici o practică, cu pretenția însă ca gradul lor să-i puie deasupra bieților judecători de ședință experimentați prin ani de funcționare, dar oprți dela avansare printr'o lege vitrigă pentru dâșii.

Atunci comisiunea să decidă, în conformitate cu

legea de organizare judecătorească, ca fiecare să treacă la locul său. Sau dacă cineva vrea să rămăie unde este acum, să abandoneze pur și simplu gradul.

Trebuie să se termine odată cu haosul acesta de ambiții ridicole, intrându-se în legalitate pe cărarea bunului simț. Să știe tinerii cari intră noi în carieră, că pentru a ajunge vor trebui să meargă drept înainte, șovăelile, drumurile în *zig-zag* fiind pentru totdeauna închise.

Numai astfel se vor forma caracterele.

Iași, 3 Octombrie 1929

EUGEN PETIT

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTITIE S. I.

Audiența de la 9 Aprilie 1929

Președinția d-lui Em. Miclescu, președinte.

Estera M. Wechsler cu Vasile Petcu

INDIVIZIUNE.—DACĂ UN COMOȘTENITOR POATE INTENTA SINGUR O ACȚIUNE ÎN REVENDICAREA UNUI BUN DINSUCCEȘIUNE.—ART. 480 ȘI 644 C. CIVIL.

Atâta timp cât durează starea de indiviziune între comoștenitori, dreptul fiecăruia fiind nelămurit în întreaga succesiune și mărginit numai la o cotă parte care are să se determine la facerea partajului, urmează că comoștenitorul aflat în indiviziune, nu poate introduce singur, ci numai împreună cu ceilalți comoștenitori, acțiunea în revendicarea unui bun din succesiune, deținut de o terță persoană, de oare-ce acțiunea în revendicare presupune un drept exclusiv și absolut asupra bunului revendicat, pe care un comoștenitor nu-l poate avea decât prin facerea partajului.

No. 744. — Admis recursul făcut de Estera M. Wechsler în contra sentinței cu No. 254/927 a Tribunalului Botoșani în proces cu Vasile Petcu.

Curtea deliberând,

Asupra recursului introdus de Estera M. Wechsler în contra sentinței cu No. 254/927 dată de Tribunalul Botoșani.

Având în vedere motivul I de casare în cuprinderea următoare:

„Violarea art. 480 cod. civ. precum și a principiilor generale de drept ce guvernează în revendicare materia indiviziunii“.

Având în vedere sentința atacată cu recurs, din care rezultă că intimatul Vasile Petcu a introdus — în contra recurentei Estera (Astra) M. Wechsler — acțiune în revendicarea unui loc de casă situat în Târgul Ștefănești (județul Botoșani) pe care numita l-ar deține fără drept și care ar fi rămas intimatului ca moștenire dela defunctul său tată C. Petcu;

Că Tribunalul Botoșani, ca instanță de apel, prin

sentința atacată cu recurs, a admis acțiunea de față, obligând pe recurentă să lase în plină proprietate și posesie intimatului locul menționat;

Având în vedere că înaintea instanței de apel recurenta a ridicat o fine de neprimire a acțiunii dedusă din faptul că din interogatorul luat intimatului rezultă că pe urma numitului defunct a mai rămas ca succesoare și o soră a intimatului; că deci intimatul neavând un drept de proprietate exclusivă asupra terenului litigios, el nu poate exercita singur acțiunea în revendicare de față, care trebuia intențată și de sora copărtășe — el neavând decât dreptul la o acțiune în partaj;

Că Tribunalul a respins această fine de neprimire, pe motiv că un comostenitor având vocațiune la întreaga succesiune, ar putea introduce chiar singur acțiune în revendicarea unui bun din succesiune, căci dacă i s'ar refuza această acțiune, i s'ar putea periclita dreptul său asupra bunului din succesiune, care în caz de inacțiune a celorlalți comostenitori, ar putea fi dobândit de un terț deținător prin prescripție;

Având în vedere că prin motivul I de casare, recurentul pretinde că judecând astfel, Tribunalul a violat art. 480 cod. civ. precum și principiile generale de drept relative la acțiunea în revendicare și la materia indiviziunii;

Considerând că, atât timp cât durează starea de indiviziune între comostenitori, dreptul fiecăruia fiind nelămurit în întreaga succesiune, el este mărginit numai la o cotă parte care are să se determine la facerea partajului;

Că de aci rezultă că un comostenitor aflat în indiviziune nu poate introduce singur ci numai împreună cu ceilalți comostenitori acțiune în revendicarea unui bun din succesiune, deținut de o terță persoană — aceasta pentru motivul că acțiunea în revendicare presupune un drept exclusiv și absolut asupra bunului revendicat, drept pe care un comostenitor nu-l poate avea asupra unui bun din succesiune decât prin efectuarea partajului;

Că singurul drept pe care îl poate avea în asemenea caz un comostenitor indiviz este, conform art. 644 c. civ., acela de a i se recunoaște și determina față de acei ce dețin bunul succesoral și de copărtăș cota succesorală ce i se cuvine asupra bunului;

Că așa fiind și întrucât de aci mai rezultă că în caz de inacțiune a celorlalți comostenitori nu se pot periclita interesele moștenitorului care-și poate valorifica față de terțul deținător dreptul său de cotă parte în imobilul succesoral, urmează că numai cu violarea principiilor de drept relative la revendicare și indiviziune, Tribunalul a respins finea de neprimire dedusă de recurent din faptul că acțiunea în revendicarea de față a fost greșit introdusă numai de intimat ca comostenitor, deși mai este și o altă moștenitoare a numitului defunct.

Că deci, motivul I de casare este întemeiat; că așa fiind, recursul de față urmează a fi admis fără a se mai discuta și celelalte motive de casare.

Pentru aceste motive, casează.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III

Audiența dela 18 Iunie 1929.

Președinția D-lui St. Mladoveanu, președinte

Casa generală de pensii cu Colonel N. Stavarache

CITAȚIUNI. — ACT DE PROCEDURĂ. — DACĂ AGENTUL ÎNSĂRCINAT CU ÎNMÂNAREA ADRESANTULUI ESTE OBLIGAT SĂ VERIFICE CALITATEA PE CARE O DECLARĂ PRIMITORUL ACTULUI. — ART. 74 PROC. CIVILĂ.

Agentul însărcinat cu înmânarea unei citațiuni sau al oricărui alt act de procedură, este dator ca în lipsa adresantului dela domiciliu, să observe numai gradățiuinea arătată de art. 74 din procedura civilă și să predea citațiuinea sau actul aceluia care declară că e rudă cu adresantul, ori că e în serviciul acestuia, constatând aceasta prin proces-verbal, fără însă ca să fie obligat să verifice dacă persoana pe care o găsește la domiciliu este într'adevăr rudă sau e în serviciul aceluia căruia îi este adresat actul de procedură.

No. 926. — Admis recursul făcut de Casa Generală de Pensii în contra deciziei cu No. 29/928 a Curții de Apel din București S. I. în proces cu Colonel Stavarache.

Curtea deliberând,

Asupra motivului de casare, prin care recurenta, Casa generală de pensii, susține că instanța de apel a comis un exces de putere și o violare a art. 74 proc. civilă și 1171 cod. civil, atunci când a anulat procesul-verbal de comunicare dresat de agentul polițienesc competent, deoarece potrivit acestor texte, acest act avea caracterul unui act autentic și nu putea fi înlăturat printr'un simplu certificat eliberat de comandantul unui regiment, — cum greșit a decis Curtea de apel, — ci numai prin înscrierea în fals;

Având în vedere că din deciziunea atacată cu recurs, se constată că înaintea Curții de apel București secția I-a, Casa generală de pensii a ridicat incidentul de tardivitatea apelului făcut de colonel Nicolae Satvarache-Cerna, contra deciziunei No. 642/923, a Comisiunei de pensii, pe motiv că din procesul-verbal încheiat de subcomisarul I. Șerban dela Circ. V de poliție Craiova, rezultă că această deciziune a fost comunicată în ziua de 25 Iunie 1923, iar apelul a fost introdus tocmai după 4 ani, la data de 14 Noembrie 1927;

Că, la acest incident, apelantul Colonel Nicolae Stavarache-Cerna, intimat în recurs, a obiectat că soldatul Barbu Marin, căruia i s'a dat în primire deciziunea de pensie atacată cu apel, nu mai era la acea dată ordonanța sa, prezentând în sprijinul și dovedirea acestui fapt, certificatul cu No. 898 din 1927, eliberat de Comandantul taberii regionale de instrucție „Mihai Bravul”, iar Curtea de apel luând ca bună această dovadă, a anulat comunicarea făcută de agentul polițienesc și considerând apelul

în termen, a respins incidentul de tardivitate ridicat de Casa generală de pensuni;

Considerând că, potrivit art. 74 proc. civilă și 1171 cod. civil, certificarea și constatările făcute de agentul competent în adevărul pentru înmânarea unei citațiuni, face dovada deplină în justiție și ea nu poate fi combătută decât prin înscrierea în fals;

Considerând că, nici art. 74 proc. civilă, nici vreo altă dispozițiune din lege, nu cere ca agentul să verifice dacă persoana pe care o găsește la domiciliu este într'adevăr rudă sau nu cu acela căruia este adresat actul de procedură, ori servitorul lui; fiind numai dator să observe gradația arătată de art. 74 și să predea actul aceluia care declară că e rudă cu adresantul, ori servitorul lui, constatând aceasta prin proces-verbal;

Considerând că, constatările agentului având — cum s'a arătat, — o astfel de forță probantă, instanța de fond nu putea să anuleze procesul-verbal de înmânarea deciziunii, pe baza certificatului comandantului taberii de instrucție „Mihai Bravul“, care atestă că intimatul în recurs nu mai avea drept la ordonanță încă dela data de 9 Mai 1923, întrucât un asemenea certificat nu este de natură să dărâme constatările agentului competent;

Că judecând astfel, Curtea de apel a violat art. 74 proc. civilă și 1171 cod. civil, și deci motivul de casare fiind fondat, recursul urmează a fi admis. Pentru aceste motive, casează.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. IV-a

Audiența de la 19 Iunie 1929

Președinția d-lui Aurel Lerescu, consilier

Elena Varlam cu Gh. Târnoveanu

RENTĂ VIAGERĂ. — VÂNZARE. — PREȚ. — VENITUL BUNULUI VÂNDUT.—SUPERIORITATEA ÎN VALOARE A RENTEI.
RENTA VIAGERĂ. — CONTRACT CONSENSUAL. — DOBÂNDIREA EI ÎN PROPORȚIE CU ZILELE TRĂITE DE PROPRIETARUL EI.—DACĂ ÎMPlică UN CONTRACT SUCESIV.—FRUCTE CIVILE.—DOBÂNDIREA LOR ZI CU ZI. — ART. 523, 525 ȘI 1649 C. CIVIL.
CONTRACTE ȘI CONVENȚIUNI. — EXECUTAREA LOR. — BUNĂ CREDINȚĂ.—CUM TREBUE INTERPRETATĂ.—INTENȚIA PĂRȚILOR DIN MOMENTUL ÎNCHEERII CONTRACTULUI. — ART. 970 C. CIVIL.
CONTRACTE ȘI CONVENȚIUNI. — INTERPELAREA LOR. — INTENȚIA COMUNĂ PĂRȚILOR. — DACĂ MAI POATE FI CERCETATĂ ATUNCI CÂND TERMENII CONTRACTULUI SUNT CLARI ȘI NU LASĂ LOC LA ÎNDOIALĂ. — ART. 977 C. CIVIL.
IMPREVIZIUNE. — DACĂ ACEASTĂ TEORIE ÎȘI POATE GĂSI PRINCIPIILE DE INTERPRETARE ȘI APLICAREA EI ÎN DISPOZIȚIUNILE CODULUI CIVIL. — ART. 969, 970 ȘI 977 COD. CIVIL.

1° Intr'o vânzare al cărei preț constă în rentă viageră, trebuie ca renta să conțină într'insa o parte care să reprezinte valoarea venitului și o parte care să reprezinte valoarea fondului, astfel că renta viageră ca preț al unei vânzări trebuie să întreacă în valoare venitul bunului vândut.

2° Contractul de rentă pe viață, prin care o persoană înstrăinează un bun stipulând drept preț o prestațiune anuală în bani care ur-

mează a se plăti până la moarte, este un contract consensual întocmai ca și contractul de vânzare și deci devine perfect din moment ce părțile s'au învoit asupra lucrului și asupra prețului, iar din faptul că potrivit art. 1649 c. civil renta pe viață se dobândește de proprietarul ei în proporție cu zilele ce a trăit, nu se poate deduce că renta pe viață ar fi un contract succesiv, care reînnoindu-se în fiecare zi, trebuie să fie menținut în fiecare moment raportul inițial dintre venitul bunului înstrăinat și prețul rentei, de oare ce dispozițiunile acestui text nu sunt decât aplicarea principiului pus în art. 523 și 525 cod. civil potrivit cărora fructele civile — printre care și venitul rentelor — se socotesc dobândite zi cu zi.

3° Când legiuitorul prin art. 970 cod. civil a dispus ca contractele să fie executate cu bună credință a înțeles că executarea trebuie să se facă după intenția pe care au avut-o părțile în momentul când au contractat și față de situația în care se găseau atunci, iar nici de cum după condițiile sub care ar fi contractat dacă s'ar fi găsit în situația posterior creată de un eveniment neprevăzut.

4° Dacă potrivit dispozițiilor art. 977 cod. civil, interpretarea contractelor trebuie să se facă după intențiunea comună a părților contractante, iar nu după sensul literal al termenilor, prin aceasta legiuitorul a înțeles să recomande judecătorilor ca ei să aibă în vedere intenția părților, atunci numai când cuvintele pe cari le-au întrebuințat pot fi tălmăcite în diferite sensuri, iar nu și când termenii de cari părțile s'au servit sunt lămurii și nu lasă nici o îndoială asupra adevăratului lor înțeles, căci alt-fel s'ar substitui o intenție prezumată și arbitrară, înțelesului clar care rezultă din termenii convenției.

5° Nu numai că dispozițiunile art. 970 și 977 cod. civil nu pot justifica aplicarea teoriei impreviziunii, dar încă art. 969 cod. civil o înlătură chiar, atunci când dispune că convențiile legal făcute au putere de lege între părțile contractante; astfel că instanțele judecătorești, atâta vreme cât această teorie nu va fi consacrată prin lege, nu pot ca numai pe considerațiuni de echitate, să anuleze sau să modifice o convenție legal făcută între părți, oricât de mare ar fi dezechilibrul produs, de vre-un eveniment neprevăzut și neprevizibil, între condițiile din momentul încheerii contractului și cele din momentul în care se execută.

No. 281 bis.—Respins ca nefundat apelul făcut de Elena Varlam în contra sentinței Tribunalului Ilfov S. III-a cu No. 241/926 în proces cu Gh. Târnoveanu.

S'au ascultat D-nii avocați Gr. Ursăteanu pentru apelantă și A. Dumitriu și N. Stănescu pentru intimat.

Curtea,

Asupra apelului de față, făcut de către Elena Varlam, în contra sentinței civile No. 241/926, a Trib. Ilfov Secția III-a civ. cor., prin care i s'a respins acțiunea intentată în contra lui Constantin Târnoveanu, și prin care cerea ca Tribunalul să declare că vânzarea moșiei Drăgănești, intervenită între dânsa și părât, este nulă și inoperantă, — fiind lipsită de preț, iar în caz când ar găsi valabilă această vânzare să oblige pe cumpărătorul — părât, să-i mărească renta pe care i-o datorează ca preț.

Având în vedere actele dela dosar, susținerile orale și scrise ale părților;

Având în vedere că în fapt se constată următoarele:

Apelanta Elena Varlam vinde în anul 1912 lui Const. Târnoveanu moșia Drăgănești, din jud. Ilfov, cu toate trupurile ei, cu moara, conacul și cu toate ecaretele și accesoriile, iar ca preț al acestei vânzări se stipulează în act o pensie viageră de 20.000 lei anual plătită vânzătoarei în două rate semestriale.

În urma acestei vânzări, Const. Târnoveanu intră în posesia moșiei, pe care și-o cultivă singur, făcând în același timp lucrări, construcții și ameliorări considerabile la conacul moșiei, iar vânzătoarea Elena Varlam, își primește în fiecare an renta fără să facă vreo obiecțiune sau rezervă, până în anul 1923, când prin o primă acțiune, pe care o intențiază în contra lui Const. Târnoveanu, cere ca acesta să fie obligat să-i mărească renta la 300.000 lei, pe motiv că valoarea fondului vândut și a veniturilor pe care-l produce a crescut într-o măsură disproporționată cu valoarea rentei ce i se servă.

Prin acțiunile modificatoare din 16 Octombrie 1924, și 13 Noembrie 1925, Elena Varlam cere ca în principal să se declare nulă vânzarea moșiei pentru lipsă de preț și consimțământ și numai în subsidiar când s'ar constata că vânzarea este valabilă, cumpărătorul să fie obligat să-i mărească renta stipulată drept preț la suma arătată prin prima acțiune.

La 1928, în cursul procesului, Const. Târnoveanu încetează din viață, lăsând uzufructul averii sale și Gh. Târnoveanu, iar nuda proprietate minorului lui Gh. Târnoveanu, care figurează ca intimat astăzi în instanță.

Tribunalul, prin sentința atacată cu apel, a respins acțiunea apelantei, motivând că în ce privește anularea vânzării nu se poate susține că nu există preț și nici nu poate fi vorba de lipsă de consimțământ, astfel că ea e perfect valabilă, iar în ce privește cererea făcută în subsidiar de reclamantă ca să i se mărească renta, Tribunalul motivează că acordul de voință al părților fiind cel prevăzut în act, nu poate fi schimbat, chiar dacă posterior, evenimente neprevăzute au schimbat situația în care se găseau părțile în momentul încheerii contractului.

Având în vedere că în apel părțile au pus aceleași concluziuni ca și la prima instanță, astfel că Curtea urmează, prin efectul devolutiv al apelului să examineze mai întâi dacă vânzarea care face obiectul acestui litigiu poate fi anulată, pentru motiv că nu ar exista preț și nici consimțământ și apoi în caz când ar găsi că această vânzare este valabilă, dacă poate fi admisă cererea apelantei de a i se mări renta peste suma stipulată prin actul de vânzare.

Având în vedere că apelanta în susținerea pri-

mului capăt de cerere al acțiunii, se întemeiază pe principiile de drept potrivit cărora prețul este considerat ca un element esențial al vânzării, și acolo unde nu există preț, sau prețul nu este serios, vânzarea este inexistentă; or, în speță, vânzarea a cărei anulare o cere, susține apelanta, este cu totul lipsită de preț, deoarece nu se poate susține că este preț serios atunci când acest preț constă într-o rentă de 20.000 lei anual, iar venitul moșiei care face obiectul vânzării este de peste 600.000 lei anual.

Considerând că, în drept, sunt necontestate principiile pe care se întemeiază reclamanta apelantă, că nu există vânzare atunci când nu există preț, sau când prețul nu e serios, și că, într-o vânzare al cărui preț constă în rentă viageră, trebuie ca renta să conțină într'însa o parte care să reprezinte valoarea venitului și o parte care să reprezinte valoarea fondului, adică renta viageră ca preț al unei vânzări trebuie să întreacă în valoare venitul bunului vândut; aceste principii însă nu au fost întru nimic nesocotite în vânzarea care face obiectul acestui litigiu unde în fapt se constată că există un preț serios, că renta depășește în valoarea venitului moșiei vândute.

Având în vedere că într'adevăr vânzarea moșiei a avut loc în anul 1912, or, în acel timp, după cum rezultă din contractele de arendare depuse la dosar, venitul moșiei era de 15.000 lei anual, astfel că renta constituită drept preț întrece în valoare acest venit.

Având în vedere că pretenția reclamantei că vânzarea este lipsită de preț, devine și cu mai mult cuvânt neîntemeiată, fiindcă nu numai că, după cum s'a arătat, renta ce i s'a constituit întrece valoarea venitului moșiei, dar încă această rentă nu era singurul preț al vânzării, deoarece din actele dela dosar și în parte din recunoașterile apelantei rezultă că aceasta a mai primit în încheerea contractului, odată pentru totdeauna suma de 40.000 lei în afară de cei 10.000 lei prima rată din renta viageră și că moșia era grevată de două ipoteci în valoare de 70.000 lei, cari prin efectul vânzării au trecut asupra cumpărătorului.

Că deci chiar abstracție făcând de rentă, această sumă totalizată, însumează un preț care raportat la data când a avut loc vânzarea moșiei, constituie prin el însuși un preț serios al vânzării.

Având în vedere că apelanta mai susține că potrivit art. 1649 cod. civ., renta viageră se capătă zi cu zi, deci este un contract succesiv care se reînnoște și se execută în fiecare zi, — astfel că chiar dacă în momentul facerii vânzării, renta era mai mare decât venitul, dacă însă în cursul contractului ea devine inferioară venitului, prețul în acest caz nu mai este plătit și se poate cere deci rezilierea contractului pe baza art. 1365 cod. civil.

Considerând că, contractul de rentă pe viață prin care o persoană înstrăinează un bun stipulând drept preț o prestațiune anuală în bani, care urmează să se plăti până la moarte, este un contract consensual întocmai ca și contractul de vânzare și deci devine perfect de îndată ce părțile s'au învoit asupra lucrului și asupra prețului, astfel că prin simplul efect al consimțământului, proprietatea lucrului se transferă debitorului rentei care din acest moment e dator a o plăti, iar faptul că renta se plătește în rate nu poate schimba natura contractului, dându-i caracterul de succesiv, ci constituie numai o modalitate de plată a prețului.

Considerând că dacă potrivit art. 1649 c. civ., renta pe viață se dobândește de proprietarul ei,

în proporție cu zilele ce a trăit, de aci nu se poate susține că contractul de rentă pe viață ar fi un contract succesiv, care reînnoindu-se în fiecare zi trebuie ca în fiecare moment să fie menținut raportul inițial dintre venitul bunului înstrăinat și prețul rentei și dacă renta devine inferioară, contractul trebuie reziliat, deoarece dispozițiunile textului de mai sus, nu sunt decât aplicațiunea principiului pus în art. 523 și 525 c. civ., potrivit căruia fructele civile, — printre care și venitul rentelor, — se socotesc dobândite zi cu zi.

Considerând că, chiar dacă ar fi să se aplice la vânzare pe preț de rentă viageră principiul contractului succesiv, susținut de apelantă, încă în speță acest principiu nu-și poate primi aplicarea, deoarece după cum s'a arătat mai sus, prețul vânzării moșiei Drăgănești nu a fost numai renta viageră de 20.000 lei, anual, ci încă o sumă de 40.000 lei primită de vânzătoare la facerea actului, plus datoria de 70.000 lei care greva imobilul la Credit, care este evident că și ea face parte din preț și care totalizate acoperea aproape chiar în afară de prețul rentei valoarea pe care o avea moșia Drăgănești la acea epocă, dacă se socotește întinderea ei de 101 jumătate ha. teren arabil la prețul de 1.000 lei pogonul, cât din actele de comparație depuse de reclamant (vânzarea făcută între Maria Colorian și Theodor Eftimiu) rezultă că se plătea în anul 1912.

Că deci motivul de apel, cât și capătul din acțiune întemeiat pe lipsa de preț, a vânzării moșiei Drăgănești, a cărei anulare o cere apelanta, urmează a fi înlăturat ca nefondat.

Având în vedere că al doilea motiv pentru care apelanta cere anularea vânzării este întemeiat pe lipsa de consimțământ, pe îmbogățirea fără cauză și abuzul de drept cari întrunite, susține apelanta, formează așa zisa teorie a impreviziunii care își găsește nu numai principiile de interpretare, dar și aplicațiunea ei în codul civil și anume în dispozițiunile art. 970 și 977.

Considerând că față de acest motiv, Curtea urmează a examina dacă în drept se poate întemeia pe dispozițiunile art. 970 și 977 cod. civil, teoria impreviziunii, după care ori de câteori un eveniment neprevăzut, neprevizibil și în afară de voința părților produce un dezechilibru flagrant între condițiile din momentul contractului și momentul execuțiunii aceasta face ca convenția să devie anulabilă, nemai având o bază legală.

Considerând că dacă legiuitorul prin art. 970 cod. civ., dispune ca convențiile, trebuind executate cu bună credință, ele obligă nu numai la ceea ce este exprimat în cuprinsul lor, dar încă la toate urmările pe care echitatea, obiceiul sau legea dă obligațiunii după natura sa, se referă la acele urmări pe care părțile le-au avut în vedere în momentul când au contractat, căci în acel moment s'a stabilit între ele acordul de voințe, iar nu la urmările care ar decurge din fapte sau împrejurări cari ar surveni posterior convenției și pe care ele nu le-au avut în vedere în momentul când au contractat.

Că dar legea cerând buna credință în execuția obligațiunilor a înțeles că această executare trebuie să se facă după intențiunea pe care au avut-o părțile în momentul când și-au dat consimțământul și au încheiat contractul și față de situația în care se găseau atunci, iar nici decum după condițiile sub care ele ar fi contractat dacă s'ar fi găsit instituția astfel cum a fost posterior creată de un eveniment neprevăzut.

Considerând că, de asemenea, dacă prin art. 977 cod. civ., legiuitorul a dispus ca interpretarea con-

tractelor să se facă după intențiunea comună a părților contractante, iar nu după sensul literal al termenilor, prin aceasta a înțeles să recomande judecătorilor ca ei să aibe în vedere intenția părților, atunci numai când cuvintele pe care le-au întrebuințat pot fi tălmăcite în diferite sensuri, iar nu și când termenii de cari părțile s'au servit sunt lămuriti și nu lasă nici o îndoială asupra adevăratului lor înțeles, căci altfel s'ar substitui o intenție prezumată și arbitrară, înțelesului clar care se desprinde din termenii convențiunii, ceea ce ar fi foarte primejdios pentru siguranța de care trebuie să se bucure tranzacțiile dintre părți.

Considerând că, nu numai că dispozițiunile art. 970 și 977 c. civ., nu pot deci justifica aplicarea teoriei impreviziunii, dar încă art. 969 o înlătură chiar, atunci când dispune că convențiile legal făcute au putere de lege între părțile contractante, astfel că instanțele judecătorești atâta vreme cât această teorie nu va fi consacrată prin lege nu pot ca numai pe considerațiuni de echitate să anuleze sau să modifice o convenție legal făcută între părți, oricât de mare ar fi dezechilibrul produs de vreun eveniment neprevăzut și neprivizibil între condițiile din momentul încheerii contractului și cele din momentul executării lui.

Că deci, cu drept cuvânt Tribunalul a respins și din acest punct de vedere acțiunea reclamantei.

Considerând că tot în virtutea acestor considerațiuni nu poate fi admisă nici cererea subsidiară făcută de apelantă, ca renta să-i fie majorată la suma de 300.000 lei, anual, căci a admite aceasta ar fi ca Justiția să poată să modifice condițiunile unui contract care între părțile cari l-au încheiat are putere de lege, iar faptul că posterior contractului a intervenit un eveniment neprevăzut, schimbând situația care a existat în momentul când a fost încheiat, de asemenea nu este de natură a autoriza pe judecător să admită modificarea pe care una din părțile contractante ar cere-o, deoarece, după cum s'a arătat mai sus, teoria impreviziunii, în virtutea căreia s'ar putea încuviința aceasta, nu este admisă în sistemul legiului noastre civile.

Că, prin urmare, Tribunalul cu just motiv a respins și această cerere făcută în subsidiar de Elena Varlam, astfel că apelul său fiind și din acest punct de vedere neîntemeiat, urmează a fi respins.

Apreciind și asupra cheltuelilor de judecată, le fixează la suma de lei 1.000 (una mie).

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier S. Rădulescu, respinge.

Semnați: *Aurel Lerescu, C. Pisău, S. Rădulescu.*

TRIBUNALUL NEAMȚ, S. II-a

Audiența de la 29 Mai 1929

Președinția D-lui C. Mălinescu, președinte

Iosef Weber cu firma Frații Hirschbeim

FALIMENT. — MORATORIU POST ȘI ANTIFALIMENTAR. — CREDITORI INTERVENIENȚI. — ART. 834, 837 ȘI 842 CODUL COM.

Din moment ce după dispozițiunile art. 837 cod. com., Tribunalul atunci când acordă moratoriu post falimentar este ținut să asculte și pe creditorii intervenienți, nu este nici un motiv de logică și rațiune ca atunci când se tatuiază asupra unei cereri de moratoriu an-

antifalimentar, să nu asculte și pe creditorul care ar face opunere formală, în felul intervenției, la acordarea moratorului, mai ales că prin al. IV de sub art. 842 cod. com. se arată formal că moratoriul antifalimentar se regulează prin dispozițiunile capitolului referitor la moratoriu.

No. Respinsă cererea de moratoriu făcută de comerciantul Iosef Weber în proces cu Firma Frații Hirschbeim.

Tribunalul,

Având în vedere cererea lui Iosef Weber comerciant domiciliat în orașul Piatra-Neamț înregistrată sub No. 6252/929 prin care pe baza art. 843 c. com. cere a i se acorda un al doilea moratoriu pe timp de 6 luni pentru ca înlăuntrul acestui termen lichidând tot activul să-și plătească toate datoriile sale.

Având în vedere și cererea de intervenție a firmei frații Hirschbeim din Bacău făcută prin procurătoarea avocat d-ra Lucia Zucher din Piatra-Neamț înregistrată sub No. 8810/929 prin care se opune la cererea de prelungire a moratorului solicitat de Iosef Weber cerând ca numitul comerciant să fie declarat în stare de faliment.

Având în vedere actele dela dosarul cauzei, susținerile firmei interveniente și a le lui Iosef Weber prin avocații săi.

Având în vedere că s'a obiectat în prim rând de solicitatorul moratorului Iosef Weber, că cererea de intervenție a firmei Hirschbeim ar fi inadmisibilă pe considerațiunea că dacă art. 837 c. com. Hprevede și arată explicit că în moratoriu post falimentar cererea de intervenție este admisibilă, că fiind prevăzută de dispozițiile acestui text care spune că tribunalul va statua asupra cererei contradictor cu falitul, cu judecătorul sindic, și cu creditorii intervenienți, tribunalul statuând deci în contencios asupra cererei de moratoriu post falimentar; cererea de moratoriu anti-falimentar după dispozițiunile art. 842 c. com. urmând a se rezolvi în camera de consiliu, ascultând pe reclamant, având deci un caracter grațios, urmează că cererea de intervenție la un asemenea moratoriu este inadmisibilă, ea presupunând o pricină între mai multe persoane, având deci un caracter contencios.

Având în vedere că dispozițiunile art. 834 și urm. c. com. prevede normele după care se urmează pentru acordarea moratorului post falimentar: falitul justificând cu probe valabile că încetarea plăților au fost consecința unor evenimente extraordinare, neprevăzute și scuizabile și stabilind că activul patrimoniului său covârșește pasivul, va putea să ceară tribunalului să se suspende executarea sentinței de faliment.

Că tribunalul la ziua de audiență, fixată va statua asupra acestei cereri contradictor cu falitul, cu judecătorul sindic și cu creditorii intervenienți, după cum arată art. 837 c. com. asupra cererei de suspensiune, ținând seamă de dorința exprimată de

majoritatea creditorilor convocați de Președintele Tribunalului înaintea judecătorului-sindic pentru a discuta cererea de moratoriu.

Având în vedere că art. 842 c. com. prevede că chiar înaintea declarațiunei de faliment, comerciantul va putea cere un moratoriu, numai să fie în stare să justifice că îndeplinește condițiile prevăzute de art. 834 c. com. arătând în aliniatul 4 că acest moratoriu antifalimentar se regulează prin dispozițiunile întreg capitolului referitor la moratoriu care un ar fi incompatibile cu dânsul.

Că astfel fiind, urmează a se examina dacă opunerea și susținerea creditorilor în cererea de moratoriu antifalimpentar este incompatibilă cu dânsul.

Având în vedere că din complexul normelor care fixează principiile după care se regulează moratoriul, fie post falimentar fie antifalimentar, rezultă cu evidență că moratorul apare cu un caracter contractual, ca fiind o înțelegere între debitor și creditor, prin oficiul tribunalului care suplează pe creditorii, acolo unde există neînțelegere, hotărând pe cale de autoritate și după justa sa apreciere.

Că oficiul tribunalului în acordarea moratorului fie post falimentar, fie antifalimentar, fiind acela al unui act de autoritate, el nu lucrează în puterea funcției sale de jurisdicție, ci în puterea funcției sale de autoritate, imperium, cu caracter administrativ.

Că, prin urmare, tribunalul în acordarea moratorului, exercitând nu un oficiu de jurisdicție, ci de imperium, moratoriul apare cu un caracter vădit grațios, fie atunci când se acordă după faliment, fie atunci când se acordă înaintea falimentului.

Având în vedere că astfel stând lucrurile, moratoriul în ambele situații având caracter grațios din moment ce după dispozițiunile art. 837, tribunalul atunci când acordă moratoriul post falimentar este ținut să asculte și pe creditorii intervenienți, nu este nici un motiv de logică și rațiune ca atunci când statuează asupra unei cereri de moratoriu antifalimentar, să nu asculte și atunci pe creditorul care ar face opunerea formală în felul intervenției la acordarea moratorului.

Că nu numai că este drept și echitabil să asculte pe creditor atunci când hotărăște într'o cerere de moratoriu care interesează în primul rând pe creditor, moratoriul fiind creat în principal pentru a se da o posibilitate de satisfacere creditorilor prin păsuirea debitorului, astfel că este cu totul natural ca atunci când poate să se hotărăscă împotriva intereselor creditorilor să-i ascuți când ei cer formal, dar este și în vederile normelor prevăzute de codul comercial care în art. 842 al. 4 arată formal că moratoriul antifalimentar „se regulează prin dispozițiile acestui capitol (moratoriu) care nu ar fi incompatibile cu dânsul“.

Având în vedere că nefiind nici o deosebire de natură între cele 2 feluri de moratorii post falimentar și antifalimentar, ei dimpotrivă fiind o indentitate de natură, ele având un caracter grațios, ne-

fiind deci nici o incompatibilitate între dispozițiile cari le guvernează în ce privește ascultarea creditorilor cari fac o formală întâmpinare sau opunere, acești creditori urmează a fi ascultați și în moratoriul antifalimentar, după cum legiuitorul le dă dreptul formal să fie ascultați în moratoriu post falimentar.

Că termenul de creditor intervenient de care vorbește legiuitorul în art. 837 c. com. nu trebuie luat în înțelesul de intervenție prevăzută de art. 247 pr. civ., care își are rostul său numai într'o pricină litigioasă între mai multe persoane și presupune deci o pricină cu caracter contencios, ci în sensul de opunere, întâmpinare la o cerere cum este aceea de moratoriu care îl interesează în cel mai înalt grad.

Că din toate acestea reiese cu claritate că așa zisa intervenție, opunere sau formală întâmpinare la o cerere de moratoriu antifalimentar este admisibilă, pentru că legea comercială o prevede formal pentru moratoriul post falimentar 837, care are același caracter grațios ca și cel antifalimentar și pentru că întru nimic această opunere a creditorilor la acordarea moratoriului antifalimentar, nu este incompatibilă cu dispozițiunile care regulează moratoriul antifalimentar, ci dimpotrivă rațiunea și logica cum și dreptul sfânt de a-și apăra interesele impune admiterea cererii de a se asculta creditorii și în cererea de moratoriu antifalimentar.

Că astfel fiind, cererea de intervenție făcută de firma Hirschembeim cu acest caracter de opunere sau întâmpinare la cererea de a se acorda un al doilea moratoriu lui Iosef Weber este admisibilă și ca atare tribunalul urmează a asculta pe creditoarea firmă asupra cererii făcute de Iosef Weber.

Având în vedere că, după dispozițiunile art. 843 c. com., ori de câte ori s'a acordat un moratoriu, dacă în cursul duratei lui se dovedește a se fi plătit creditorilor anteriori o parte considerabilă din creanțele lor sau dacă mijlocesc împrejurări speciale tribunalul va putea intervenind un vot favorabil al majoritatea creditorilor, care ar reprezenta cel puțin jumătate din restul pasivului, să acorde un al doilea moratoriu pentru un termen care de asemenea nu va trece peste 6 luni.

Că, prin urmare, după acest text de lege pentru ca un debitor să obțină un al doilea moratoriu, trebuie să dovedească în primul rând că a plătit creditorilor o parte considerabilă din creanțele lor și în al doilea rând să intervină un vot favorabil al majorității creditorilor reprezentând cel puțin o jumătate din restul pasivului.

Având în vedere că din examinarea lucrărilor de la dosar, conturile lunare depuse de debitorul Iosef Weber și procesul verbal de adesiuni întocmit de d-l judecător comisar, se constată că la pasivul de 635.596 lei cu care debitorul Weber a intrat în moratoriu, numitul n'a plătit de cât 212.518 lei, deci o cotă-parte care departe de a fi considerabilă, nu satisface nici măcar jumătate din cuantumul pasivului de 635.596 lei.

Că, din procesul-verbal din 25 Mai 1929 încheiat de d-l judec. comisar G. Iurașcu, însărcinat cu luarea avizului creditorilor, se constată că numai 15 creditori cu un total de creanțe reprezentând un pasiv în sumă de 104.662 lei și-au dat avizul pentru acordarea celui de al doilea moratoriu, restul de creditori în număr de 6 reprezentând un pasiv de 152.613 lei refuzând a mai da debitorului Weber avizul favorabil pentru al doilea moratoriu.

Având în vedere că în felul acesta cererea de al doilea moratoriu solicitat de debitorul Iosef Weber neîndeplinind condițiile art. 843, adică nesatisfăcând pe creditori într'o măsură considerabilă, ci plătind abea 212.558 lei din pasivul de 635.596 lei și neavând favorabil nici votul creditorilor în sumă din restul pasivului, adică din restul pasivului de 423.078, neobținând aviz favorabil decât pentru suma de 104.662 lei, cererea se vede nefondată și ca atare urmează a fi respinsă, iar debitorul Iosef Weber aflându-se în încetare de plăți (695 c. com.) pentru datoriile sale comerciale, urmează a fi declarat în stare de faliment, admitându-se și cererea creditoarei firme frații Hirschembeim.

Pentru aceste motive, redactate de d-l Președinte C. Mălinescu, respinge.

Semnați: C. Mălinescu, C. Policof.

JURISPRUDENȚA STRAINA

Lucru judecat. — Autoritate. — Incompetență ratione materiae. — Decizie definitivă.

Dacă excepțiunea de incompetență *ratione materiae* poate fi propusă în orice stare a cauzei și chiar pentru prima oară în casație, acest principiu înțeapă de a fi aplicabil când asupra acestei excepțiuni s'a dat o decizie definitivă apărută de orice recurs.

Cas. fr. civ. 26 Febr. 1929.

Gaz. Pal. 9/10 Mai 1929

* * *

Curte cu jurați. — Proces-verbal al desbaterilor. — Omisiunea arătării greșterului. — Nulitate.

După art. 372 c. instr. crim. (395 c. p. r.) procesul verbal al desbaterilor trebuie să fie semnat, sub pedepsă de nulitate de greșter sau ajutorul său care a asistat la audiență.

Când în cursul unei audiențe, ajutorul a fost înlocuit de greșter, procesul-verbal al desbaterilor trebuie a fi semnat de amândoi, semnătura greșterului neputând da autenticitate actelor și formalităților îndeplinite în afară de prezența sa.

Cas. fr. crim. 31 Ianuarie 1929.

Gaz. Pal. 30 Mai 1929.